

Vesine valimistekuu

Poliitikaühilised on kindlasti ammu märganud, et valimisaegne ilmastik soosib poliitilist võitlust: märtsis ja oktoobris jätkub parteidel maadluseks muda ja pildumiseks pori.

AIN KALLIS, klimatoloog

Selline ilm pidas vastu peaaegu kogu tänavuse oktoobri. Vaid nädala jagu oli päevi, kui ei tilkunud ega ladistanud.

Kuu jooksul sadas Tõraveres 117,4 mm vihma, mis ületab tavalise veehulga kahekordselt ja jõudis poole sajandi oktoobri maksimumi (124 mm 1981. aastal) lähedale.

Näis, et ilmataat püüdis heastada suvist põuda. Kuumnorm tuli täis juba esimese kümmepäevakuga, teine oli keskmise lähedane, aga see-eest tibus peaaegu iga päev.

Pikne ja virmalised

Viimane tõeliselt ilus suve meenutav päev oli 3. oktoober, kui elavhõbe ronis kraadiklaasis 19,7 pügalani. Edasi saabus klimatoloogiline sügis, s.o aeg, kui ööpäeva keskmine temperatuur jääb püsivalt alla 13 kraadi.

Ööd muutusid üha jahedamaks. Siiski oli esimese dekaadi keskmine õhusoojus (11,1 C) üle 3 kraadi tavalisest kõrgem.

Kuuma ja kuivaga harjunud eestimaalastele tulid 10.–11. kuupäeva vihm ning vinge külm tuul ootamatult kaela. Üks mees juba helistas Tõraveres ilmajäama: «Millal see koerailm ükskord lõpeb?» Ees ootas aga veel mõni hullempi päev.

Kõige külmem oktoobripäev

oli kahekümne kolmas, kui ööpäeva keskmine jäi nulli lähedale, öösel mõõdeti aga neli kraadi külma.

Ilma poolest oli kõige vaatemängulisem 12. kuupäev, kui suve meenutasid paar pikserak-satust ning hilisõhtul võis põhjajataevas imetleda virmalisi.

Ilma ei saa valida

Viinakuud kutsuti reklaamides ka soojustamise kuuks. Ööpäeva keskmine temperatuur langes alla 8 kraadi (mõnel pool tähendab see kütmise algust) üheksandal kuupäeval. Paljud ühistud lasksid siiski sooja tubadesse alles kuu teisel poolel, seni tuli soojenduseks osta turult või poest külmarohtu. Mõned loovutasid eelhäätamisel või valimispäeval sooja saamiseks isegi oma hääle.

17. oktoobril, valimispäeval, oli Tartus mõõdukalt jahe ilm (5-6 kraadi), ka tuul püsis mõõdukas, mõni valija sai pärastlõunal raheteri kaela.

Hea valimisilm sarnaneb hea teatrilmaga: see ei tohi olla liiga ilus, siis läheb rahvas aiamaale või metsa, liig halb ilm jätab aga paljud kodanikud koju diivanile.

Vihmast villand

17. oktoobril oli vihuga probleeme ka kaugel Malaisias.

SAJA AASTA EEST

1899. aasta viinakuu oli tänavusest kuivem. Sadas küll 25 päeval, kuid üldine kogus oli normi piires – 56,8 mm, millest 6 mm läks lume ja lõrtsi arvele. Öökülmad algasid Tartus 6. oktoobril, kolm päeva hiljem olid Tallinnas ja Viljandis lombid jääga kaetud. Mulkidel oli veel kartuleidki võtta. Postimees kirjutas: «Paljud ei ole kündma hakanud. Ei hoolita, et enne talvet künnatud on pool rammutatud.»

Kuu keskmiseks õhutemperatuuriks arvatati Tartus 6,1 kraadi. Muidu kõikus kraadiklaasinäit 20 ja –4,6 kraadi vahel.

Hädas olid Vormel-1 võidusõitjad. Paar päeva varem ladistas seal pidevalt vihma, nii et korraldajail oli plaanis isegi nõidade poole pöörduda.

Päev varem startis Piritalt pikale reisile meie vesi-Lennuk. Tallinnas sadas tugevat vihma, puhus kõva tuul, heast lennuilmast oli asi kaugel. Õnneks pole tänavu tõelised sügistormid me maad veel räsitud, vaid neljalviiel päeval tõusid tuulepuhan-gud Tartumaal 12 meetrini sekundis.

Lõpp hea, kõik hea

Kuu viimane kolmandik oli 4,5 kraadiga keskmisest kraadi võrra soojem, sama palju ka kogu oktoober (6,7 kraadi). Mäletatavasti oli möödunud aastal just kuu lõpp erakordselt soe, kohati öitsesid ülased ja kullerkupud.

Momendil, kui kogu me riik läks üle igavesele talveajale, oli öö hilissügisega kohta väga soe – Tõraveres näitas termomeeter 7,5 soojakraadi.

Hea oli veel see, et 28. kuupäeval avastati Tõraveres, et Eesti kohal on ohutu osooniauk. Oleks suvine aeg ja käiks päike kõrgelt, tulnuks inimesi taevase ohu eest hoiatada. Päikest pais-tis aga oktoobris üldse vähe, vaid 63 tundi, mis on viiendiku võrra normist vähem.

Kastanimune oli tänavu vähevõitu. Põuasuvi mõjus.

Ove Maidla